

ACC. N:R M. 8349 : 1.

Landskap: Småland Upptecknat av: Gustaf Carlsson

Härad: S. Tjust Adress: Hornmandels, Ankersrum

Socken: Hallingeberg Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1942 Född år _____ i _____

"Fettisdagsbullar"

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L. v. F. 42.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland.

Härad: Södra Tjust.

Socken: Hallingeberg.

N. 8849:1

Upptecknare: Gust. Carlsson
Stormandebö, Ankarström.

UNIVERSITETS
FOLKLIVSRESEARCHIV

LMF

Uppteckningen rör specialfrågelista om "fettisdagsbullar".

Beträffande seden att tillaga och äta fettisdagsbullar under 1800-talet torde dylligt bruk inte ha varit vanligt bland åtminstone den fattigare allmogen. Förekomsten av vetemjöl i sådana hem var inte vanligt på den tiden, åtminstone inte i större utsträckning. I allmänhet bakades inte vetebröd där än tillföde större helgerna. I bättre hem och på herrgårdarna torde däremot bruket att äta fettisdagsbullar ha förekommit redan under 1800-talet. Någon egentlig beskrivning därom har dock inte upptecknaren kunnat få.

Beträffande bruket att äta fettisdagsbullar efter 1900-talets början kan anföras:

Seden torde ha kommit från mera välsituerade kretsar och spritt sig till de bredare lagren. På landsbygden i fattiga hem förekommer seden ännu så samt. I städer och samhällen köpes däremot numera fettisdagsbullar. I bondehem där seden förekommer bakas bullarna av husets kvinnor.

I allmänhet ätes bullarna på främst första tisdagen i fastan samt tisdagen före påsk. I somliga fall förekomma de varje tisdag i fastan, men det är ej vanligt på landsbygden. Bröden bakas som stora bullar. (Annan form har upptecknaren inte sett.)

I vanliga fall bakas bullarna av vanlig vetedeg, fast det lägges som det heter mer "gott" i degen. Bullarna göres stora och får jäsa tills de bli porösa. Efter gräddningen skäres överstycket loss på bullen - när rådd och tid tillåter - och mandelmassa lägges emellan. Bullarna förtäres sedan som efterrätt tillsammans med varm mjölk. Smör och socker kan tillsättas mjölken, mer detta är också en smak- och råd-fråga.

Namnen fastlagsbulle, fettisdagsbulle samt semla förekomma alla tre, men fettisdagsbulle torde nästan vara vanligast bland allmogen.

Ordet "hetvägg" eller "fetvägg" är inte brukligt i orten.